

CERKVENI GLASNIK

ZA TRŽIŠKO ŽUPNIJO

Izhaja zadnjo soboto v mesecu za naslednji mesec. - Posamezna številka 1.— Din.

Dva bisera — dve obljubi.

Zelo veliko je bilo naših župljanov pri veličastni slovesnosti 25 letnice kronanja milostne podobe Pomočnice na Brezjah. Ker so pa premnogi po nočnih slovesnostih odšli domov, niso slišali besede našega nadpastirja g. knezoškofa dr. Gregorija, ki jih je izpregovoril 4. septembra pred pontifikalno sv. mašo ne samo romarjem, ampak vsem Slovencem. Izrazil je veliko željo v cerkvi naše Pomočnice, ki naj bi jo mi prav gotovo upoštevali:

Dva bisera, dve obljubi, poklonimo varuhinji našega naroda v njeno častitljivo krono. Prvi biser bodi obljuba, da hočemo prenehati z ostudnimi kletvami Matere božje. Po vojski smo ta madež prevzeli od sovražnikov našega rodu, ko naš lep jezik nima tako grdih besed. Pred pet in dvajsetimi leti, ko je bila milostna podoba na Brezjah kronana, naš narod te grde kletve še ni poznal. Napravimo danes sklep, da v naši pričujočnosti te grde kletve ne bomo nikjer dopustili! — Drugi biser bodi obljuba, da se hočemo z vsemi močmi boriti zoper pijančevanje, ki se hoče uveljavljati tudi v našem narodu.

To sta dve prevažni zadevi. Upoštevajmo jih, pa bo lepše v marsikateri družini, tovarni, delavnici...

Ob petdesetletnici obrtno-nadaljevalne šole v Tržiču.

Pred petdesetimi leti je bilo na XXI. nedeljo po Binkoštih dne 22. oktobra med oznanili v naši župni cerkvi oznanjeno dobesedno to-le:

„Visoki c. kr. deželni šolski svet je na prošnjo srenje tržiške dovolil za Tržič obrtniško šolo, to je šolo za rokodelske učence ali jungre. Ministerstvo in dežela bosta plačala učnike, srenja bo pa skrbela za kurjavo,

svečavo in druge potrebe. Ta šola bo ob nedeljah dopoldne in popoldne skupaj 3 ure, ob sredah zvečer od 5 do 7, tedaj v vsem skupaj peturna na teden. Imela bo tri oddelke. V prvi oddelku bodo hodili tisti jungri, ki ne znajo nič ali ki znajo prav slabo brati, v drugi oddelku bolj in v tretji najbolj poučeni. Učilo se bo: krkčanski nauk, brati, pisati, rajtati, risati, opravilska pisma, to so taka pisma, katera znati je potrebno vsakemu rokodelcu n. pr. pisma, konte, kvitenge itd. Učilo se bo v slovenskem in nemškem jeziku. Ta šola je za Tržič velika dobrota. Koliko je jungrov, ki ne znajo ne brati, ne pisati, sploh ničesar. Tem je dana možnost v obrtniški šoli se še vsega tega priučiti. Drugi so se že v šoli vsega tega naučili, radi bi pa še več znali, toda v mesto ne morejo iti. Glejte, tudi ti se bodo v obrtniški šoli, če bodo pridni, naučili vsega potrebnega! Dolžnost velika torej vseh mojstrov je, da svoje jungre v to šolo pošiljajo in tudi vseh jungrov dolžnost je v to šolo prav pridno hoditi. Pridejo naj se torej v to šolo vsi jungri zapisat k gospodu Kraglunu in sicer danes pred in po deseti sv. maši in tudi popoldne.“

S tem cerkvenim oznanilom je bila torej pred 50. leti prvič v Tržiču označena obrtnonadaljevalna šola, ki obstoja še danes. Koliko učiteljev in učencev je ta šola do danes že imela! In vsi imajo svoje spomine. Učenci so bili čisto večji, še večkrat močnejši, kot učitelji. Kakšno leto so bili učenci res telesno tako močni in razigrani, da so učitelji morali klicati kar mojstre na pomoč. Vajenci in mojstri čisto tudi niso imeli umevanja za to šolo. To pripovedujejo in spričujejo bivši obiskovalci te šole kar na splošno.

Ob 50. letnici je marsikaj drugače. Vajenec in mojster naših dni se dobro zaveda, da strokovne in splošne izobrazbe ni nikdar preveč. Z vso resnostjo pošiljajo mojstri radi svoje vajence v šolo in tudi mnogi vajenci se jo oklepajo z vso ljubeznijo. Uspeh v šoli vpliva tudi na učno dobo in na izpričevalo pri preizkušnji ob koncu vajeniške dobe.

Posebno čast si je tudi naša tržiška obrtnonadaljevalna šola ohranila. Pred 50. leti je blagopokojni g. župnik Špendal med predmeti, ki se bodo poučevali na tej šoli, omenil na prvem mestu krščanski nauk. In ta predmet se tudi še danes na šoli poučuje. Iz nekaterih podobnih šol so ga sicer že izrinili, tržiško vodstvo šole, mojstri ter merodajni krogi, ki šolo vzdržujejo, pa so ostali pri neovrgljivem prepričanju, da je verouk podlaga poštene izobrazbe in poštenega življenja. To je edino pravo naziranje, ki naj ga merodajni činitelji naše obrtnonadaljevalne šole nikdar ne opustijo!

V blagor in ponos Tržiča naj obrtnonadaljevalna šola vedno lepše uspeva!

Popotni spomini.

Vsak se mora v svojem stanu vedno izpopolnjevati. Tudi in še posebno duhovnik. V ta namen sem se udeležil letošnje počitnice duhovniškega tečaja v Hubertendorfu pri Amstettenu v Avstriji. Med potjo sem videl marsikaj, kar bo pač zanimalo tudi druge. Naj nekatere stvari podam iz popotne torbe. O tečaju samem seveda ne nameravam razpravljati na tem mestu.

Odpotovali smo 2. avgusta: g. dekan Zabret in St. Vida nad Ljubljano, g. župnik Zabret iz Kovorja in jaz. Čez Jesenice smo se peljali najprvo v Beljak. Kmalu nas je objela Koroška. Tu so kraji naših spominov in naše ljubezni, kakor tudi našega velikega upanja. Kar milo se mi je storilo, ko sem na vlak opazoval sledeči prizor: Na postaji je vstopil železničar, da se je pač peljal v službo. Stopil je takoj k oknu. Kmalu, ko vlak še ni drdral s polno brzino, mu je mahala majhna deklica z robcem v pozdrav. In zaklical je oče svoji hčerki krepko slovensko: „Micka!“...

V Beljaku smo 3. avgusta maševali v frančiškanski cerkvi. Za „celebret“ (t. j. izkaz škofijstva o našem duhovništvu) nas ni ne tu, ne nikjer na poti nihče vprašal. Frančiškanska cerkev v Beljaku je lepa. Zvoni tam tudi redno „dan“, dasi je cerkev v sredi mesta. Zvoni pa jako umerjeno in odrezano. Imajo namreč kar v zakristiji električno napravo, potem katere pet mogočnih zvonov posamič ali skupno v večjem ali manjšem številu zvoni ali potrkava. Vpeljali so to napravo pred dvema leti in je stala 70.000 šilingov, kar je našega denarja nad pol milijona dinarjev! Pri nas zaenkrat na take reči pač še ne bomo mislili!

Nameravali smo iti po žični železnici na Kanzelberg pri Beljaku, pa nas je dež oviral. Podali smo se zato takoj v jutru z znamenito tursko železnico proti Salzburgu. To železnico so zgradili od leta 1901 do 1905 od Salzburga do Gasteina, do leta 1909 pa do Trsta. Doseže v 8552 m dolgem predoru najvišjo višino 1226 m.

Med potjo smo izstopili v Badgasteinu. Je to letoviški kraj z 2670 prebivalci. Tu sta dva velikanska slapa, ki jih po noči z žarometi razsvetlujejo in sta dolga po 63 in 85 metrov. Voda toplih vrelcev ima vročine od 28 do 47 stopinj Celzija. Na leto prihaja sem 20 do 30 tisoč gostov, ki so pa le iz bogatejših krogov. Ogledali smo lepo opremljeno župno cerkev, ki stoji tako ob bregu, da so na eni strani pod njo obrtni lokali — namesto kakšne lepe cerkvene dvorane. Tu smo se seveda kopali in ne poceni kosili. Na vratih neke gostilne smo pa brali sledeče zapovedi oziroma prepovedi za mladostnike: Mladina do 16. leta ne dobi alkoholnih pijač, ne sme obiskovati žganjarn, ne kabaretov; gostilne in kavarne pa sme obiskovati le v spremstvu starišev. Mladina do 14. leta pa tudi v spremstvu ne sme biti v gostilni ali kavarni čez deveto uro zvečer in kaditi ne sme nikdar. Kazen za prestopke znaša 200 šilingov ali do 14 dni zapore. Ali vse to tudi izpolnjujejo, ne vem. Vsaj nabito imajo!

V Salzburgu smo ostali dva dni. Je to krasno mesto s 37.000 prebivalci. Tu so premnoge znamenitosti, ki so povečini v zvezi s svetno oblastjo nekdanji nadškofov-knezov. Ko smo šli mimo bivšega nadškofovskega gradu in parka Mirabell in ko smo ogledovali nekdanjo rezidenco nadškofov-knezov, ki je sedaj državna last, z bogatijo slik, preprog iz razkošnih soban, smo skoraj rekli: Hvala Bogu, da Cerkev danes tega ne poseduje. Bi ne bilo za današnji čas! In ko smo ogledovali grad in park Hellbrunn, nekdanje letno bivališče nadškofov-knezov, ki je 5 km južno od mesta, smo pač pomislili, da so nadškofje vodne umetnije v parku in druge znamenitosti mogli napravljati le še v začetku 17. stoletja.

Stolna cerkev je v Salzburgu silno mogočna. Zidana je bila od leta 1614 do leta 1628, zvonika šele od leta 1652 do leta 1655. V stranski ladji je bronast krstilnik iz leta 1321. Krasne orgle, ki so bile nove leta 1914, imajo kar 100 registrov.

V neposredni bližini stolnice je še več drugih cerkva: sv. Petra oo. benediktincev, frančiškanska cerkev in sredi starodavnega

pokopališča sv. Petra 1485—1491 zidana večja kapela sv. Marjete. Na kraju teh cerkva je koncem sedmega stoletja ustanovil sv. Rupert današnji Salzburg. Nad pokopališčem sv. Petra smo si ogledali tudi katakombe, kjer so kristjani v času preganjanja imeli službo božjo in kamor so prihajali po skrivnih dohodih. Razkazovalec nam je tu tudi pokazal mesto, kjer naj bi koncem 5. stoletja prestal mučeniško smrt sv. Maxim. Niso pa te katakombe v tleh, ampak visoko v pečini, kjer je v skalo vsekano vse: stopnjice, kapela in grobovi.

Maševali smo oba dni v Salzburgu v župni cerkvi sv. Andreja, ki je jako lepa. Na vseh vratih je nabit natančen red službe božje za nedelje, praznike in delavnike. Nabito je tudi tiskano vabilo: „Katoliški možje! Prvo nedeljo v mesecu k sv. obhajilu!“ K sv. mašam je prihajalo mnogo ljudi. Večina, tudi moški, je pristopala tudi k sv. obhajilu. Med vsako sv. mašo je pobiral cerkvenik v pušco. Ta običaj sem opazil tudi v drugih cerkvah. In to na delavnik! Cerkvniki so bili tudi povsod na delavnik oblečeni. V Bejlaku je bil ogrnjen z veliko pelerino, v Salzburgu je imel za vratom velik črn ovrtnik, drugod zopet kaj drugega. V vsaki cerkvi prodajajo tudi pri vratih različne nabožne liste. Ponekod imajo kar stojalo z listi in poleg je pušca, kamor dene kupovalec sam denar, ko list vzame. (Dalje prihodnjič.)

To in ono.

Uradne ure v župnijski pisarni so vsak dan dopoldne od 8. do 11. ure. Za ženin in neveste pa samo ob torkih ob 5. uri popoldne.

Po blagoslovu, ki se vrši koncem vsake nedeljske sv. maše, pojejo na koru „Povsod Boga“. Naj se temu petju pridruži cela cerkev! Pri blagoslovu, ki ga pač vsi potrebujemo, naj pa res vsi ostanejo. Tudi tisti, ki so bliže vrat!

Šolskih otrok je letos zelo veliko. Tržiška osnovna šola ima čez 400 otrok, šentanska čez 100, dolinska okoli 40 in na meščanski šoli je 126 učencev in učenek. Razumljivo je, da pri sv. maši morajo imeti šolarji precej prostora. Zato naj odrasli to upoštevajo in naj ne silijo le preveč k osmi sv. maši, ki je namenjena predvsem šolarjem iz osnovnih šol. Meščanska šola ima redno sv. mašo ob desetih. Le kadar je skupno mesečno sv. obhajilo meščanske šole, tedaj ima ta šola sv. mašo ob osmih in osnovne

šole ob desetih. Tudi šolarji od Svete Ane in iz Doline naj hodijo redno k mesečni sv. spovedi! In redno k sveti maši, kjer imajo tudi svoj prostor določen. Isto velja za otroke iz naše župnije, ki hodijo v šolo v Lom. Stariši naj morda upoštevajo to-le: Otrok, ki ne spoštuje tretje božje zapovedi, h kateri ga stariši ne navajajo, tudi četrte božje zapovedi kmalu ne bo čislal! In stariši iz okolice, ki rabijo otroke tudi za pašo naj vedo, da je ob nedeljah in praznikih več sveta maša, kakor pa paša!

Gospodnji tečaj za dekleta priredi tudi letos dekliška Marijina družba in Vincencijeva konferenca v prostorih na Skali. Priglasiti se je treba v župnišču do 12. oktobra med uradnimi urami.

Otroška nedelja se bo vršila celo šolsko leto tudi letos po enkrat na mesec. Tedaj naj pridejo vsi otroci tudi popoldne v cerkev, ko je zanje nagovor in ko tedaj pojejo samo otroci. Namen oktoberske otroške nedelje, ki se bo vršila na misijonsko nedeljo, je molitev za misijone.

Na pokopališču boste župljani že v oktobru pripravljali marsikaj za Vse svete. Lepo je naše pokopališče in mora postajati še vedno lepše in ne grše. Lepoto mu pa odstranjuje cement, ki ga je na pokopališču vedno več. Nevarnost je, da na naših pokopališčih kmalu ne bo počival nihče več pod zeleno rušo, ampak pod mrzlim cementom. Zato naj vsak krasi grobove svojih dragih pokojnih predvsem z zelenjem in cveticami, kar bo najlepše in tudi najcenejše. Najdragocenejši spomenik za pokojnega je pa seveda molitev za njegovo dušo.

Duhovna obnova za žene bo od 29. oktobra do 1. novembra. Več je označeno v oznanilih. Može, fantje in dekleta pridejo na vrsto v postu 1933.

Žegnanja v naši župniji so letos razvrščena v oktobru tako-le: 2. pri Sveti Ani, 9. v Tržiču in 23. na Bistrici.

Oznanila za oktober.

Rožnenska pobožnost se vrši v oktobru ob nedeljah ob dveh popoldne, ob delavnikih pa ob sedmih zvečer. Pred izpostavljenim Najsvetejšim bo sv. rožni venec in litanije Matere božje z molitvijo na čast sv. Jožefu.

2. XX. nedelja po Binkošti, prva v mesecu in rožnenska nedelja. Zjutraj skupno sv. obhajilo za moške, ki so vabljeni, da za rožnenski mesec pristopijo v obilnem številu k mizi Gospodovi. Doma sv. maše ob običajnih urah, ob 6. pred Najsvetejšim. Ob desetih bo tudi žegnansko opravilo pri sv. Ani z darovanjem za cerkev. Popoldne rožnenska pobožnost in pete litanije Srca Jezusovega za prvo nedeljo v mesecu.

Župnijska kronika za julij in avgust 1932.

Julija v naši župniji rojenih: 12.

Avgusta v naši župniji rojenih: 6.

Julija in avgusta v naši župniji poročeni:

1. Klemenc Valentin, delavec, Tržič, na Blekah 5 in Tišler Angela, delavka, Tržič, Dekliški dom, poročena 10. julija.
2. Engelsberger Pavel, sin trgovca, Tržič, Glavni trg 27 in Toporiš Melita, hči posestnika, Tržič, Glavni trg 26, poročena 2. avgusta.
3. Golob Hubert, šofer, Tržič, za Mošenikom 6 in Ekart Ivana, kuharica, Tržič, za Mošenikom 8, poročena 17. avgusta.
4. Janc Jožef, delavec, Bistrica 67 in Gregel Amalija, delavka, Bistrica 66, poročena 20. avgusta.
5. Perko Franc, občinski uradnik, Tržič, Glavni trg 23 in Metelko Marija, pletilja, Pekel, župnija Poljčane, poročena 20. avgusta.
6. Kunavar Franc, delavec, Tržič, Pot na pilarno 9 in Golob Marjana, Tržič, Usnjarska ulica 19, poročena 28. avgusta.

Julija in avgusta v naši župniji umrli:

1. Primožič Marija, vdova-užitkarica, rojena 10. IX. 1877 v Križah, poročena 7. V. 1913, umrla v Tržiču, Franc Ahačičeva ulica 11, dne 1. julija.
2. Texter Antonija, samska zasebnica, rojena 17. I. 1855 v Tržiču, umrla v Tržiču, Glavni trg 4, dne 23. julija.
3. Meglič Janez, sin žagarja, rojen 18. 6. 1932 v Dolini 130, umrl dne 30. julija.
4. Novak Helena, žena delavca, rojena na Studencu-lg, dne 10. VII. 1857, umrla v Tržiču, Predilniška ulica 8, dne 3. avgusta.
5. Brezar Marjan, sin kurjača, rojen 17. IV. 1932 na Bistrici, umrl na Bistrici 25, dne 7. avgusta.
6. Aljančič Elizabeta, samska uboga, rojena 15. XI. 1843 v Križah, umrla v obč. ubožnici 16. avgusta.
7. Kališnik Katarina, samska delavka, rojena 23. XI. 1897 pri Sveti Ani, umrla pri Sveti Ani 52, dne 21. avgusta.
8. Štrukelj Jožef, samski čevljar, rojen 23. II. 1932 v Sveti Luciji pri Tolminu, umrl na Bistrici 24. avgusta.
9. Secardi Ludovika, hči delavke, rojena 19. VIII. 1932 na Bistrici, umrla na Bistrici šte. 54, dne 24. avgusta.

Poročila od drugod:

1. Radon Franc, rojen 1. X. 1902 v Tržiču, se je poročil 8. II. 1932 v Predosljih z Boštar Ivano iz Suhe pri Predosljih.
2. Stenovec Franc, rojen v Tržiču 1. I. 1907, se je poročil pri frančiškanih v Ljubljani 3. VII. 1932 s Pevalak Stanislavo.
3. Meglič Peter, rojen 28. VI. 1908 pri Sveti Ani, se je poročil v Begunjah 31. VII. 1932 s Pristov Frančiško.
4. Klemenc Jožefa, rojena 20. IV. 1896 pri Sveti Ani, se je poročila v Gorjah 7. avgusta 1932 z Valentinčič Jožefom.
5. Miklavčič Karel, rojen v Tržiču 13. dne 4. XI. 1898, se je poročil v Kočevju 21. VIII. 1932 z Novak Heleno.
6. Lukančič Anton, delavec na Slapu 25, rojen 31. XII. 1900 v Hotederščici, je umrl v ljubljanski bolnici 10. avgusta 1932.

3. God Male Terezike.

4. God sv. Frančiška Serafinskega. Ob 6. sv. maša za III. red.

7. Prvi petek v mesecu. Zjutraj pobožnost kot vse prve petke, na predvečer v župni cerkvi skupna molitev svete ure, ki se prične že ob sedmi uri in bo rožnenska pobožnost kar z njo združena.

9. XXI. nedelja po Binkošti in slovesni spomin posvečevanja cerkva. Ta dan je farno žegnanje. Sv. maša ob šestih in desetih je pred Najsvetejšim in z dvema blagoslovoma. Ob desetih je slovesna peta sv. maša z leviti. Pred deseto sv. mašo gre procesija okoli cerkve. Med procesijo pojo pevci „Nebeški grad Jeruzalem“. Popoldne po rožnem vencu so slovesne pete litanije Matere božje in kajenje oltarjev, ko pojo na koru „Magnificat“. Ta dan je pri vseh dopoldanskih opravilih darovanje za potrebe župne cerkve, ki bodi prav toplo priporočeno!

15. God sv. Terezije.

16. XXII. nedelja po Binkošti. Službe božje v navadnem redu.

18. Sv. Luka.

21. Sv. Uršula. Ob šestih orglana sv. maša za bratovščino sv. Uršule.

23. XXIII. nedelja po Binkošti in misijonska nedelja. Službe božje ob navadnih urah. Ob šestih je sv. maša pred Najsvetejšim, ki ostane izpostavljeno do končane osme sv. maše. Priporoča se ta dan prejem sv. zakramentov in molitev za misijone. V pušco se to nedeljo pobira za misijone. Ob desetih je tudi žegnansko opravilo z darovanjem pri sv. Juriju.

25. God sv. Krispina, patrona čevljarjev.

28. Sv. Simon in Juda, apostola. Ob šestih orglana farna sv. maša.

30. XXIV. nedelja po Binkošti in zapovedan praznik Kristusa Kralja. Ob šestih in desetih je sv. maša pred Najsvetejšim in z dvema blagoslovoma, ob desetih je peta sv. maša. Popoldne po rožnem vencu so slovesne pete litanije Srca Jezusovega s posvetilno molitvijo Kristusu Kralju.

31. Vigilijska k prazniku Vseh svetnikov. Zapovedan strogi post.

Duhovna obnova za žene se vrši v dneh od 29. oktobra do 1. novembra. V soboto in ponedeljek bo govor ob pol šestih zjutraj in po rožnenski pobožnosti zvečer. V nedeljo in na praznik bo govor za žene pri šesti sv. maši in v nedeljo tudi po popoldanski pobožnosti. Prilika za sv. spoved vse tri dni kadarkoli. Sklep obnove bo pri šesti sv. maši na praznik Vseh svetnikov. Vabljeni so zlasti članice III. reda in Mar. družbe, pa tudi druge žene!

Shodi cerkvenih organizacij:

III. red: shod 30., vesoljna odveza 4.

Dekliška Mar. družba: shod 16., dekliski večeri: 4., 18., skupno sv. obhajilo 23.

Marijina družba za žene: shod 30.

Bratovščina sv. Uršule: shod 23.

Fantovska Marijina družba: shod in sestanki po oznanilu v cerkvi.

Oba Marijina vrtca: shoda po oznanilu v cerkvi.

Šolska sv. spoved bo ta mesec obvezna in združena s pouka prostim dnevom. Dnevi za posamezne šole bodo označeni v cerkvi in v šoli.

Otroška nedelja: misijonska 18.

Za predstavnika in založnika: Anton Vovk, župnik v Tržiču. Za urednika v Ljubljani: Dr. P. Gvido Rant, O. F. M.

Za Zadržno tiskarno v Ljubljani: Srečko Magolič.